చివరకు మిగిలింది!

యామిని

ఏం! మారిగాడు బండెక్కిండంట్రా రమ్మనరా యెదవని! బండి కదలిపోతంది!"

"బటానీలు! బటానీలు! కాలక్షేపం బటానీలు! రైలు దిగేదాకా టైంపాస్ బటానీలు!" ....

"ఆ పెట్టెమీద పెట్టవోయ్ ఫరవా లేదూ!"......

"ఇక్కడ్డో కాయన కూర్చున్నారండీ! కాఫీ తాగుతానికని వెళ్లేరు..."

"దానిమీద కూర్చోకండి! అందులో గాజుసామానుంది."....

"ఏమిటయ్యా! కళ్లు కనబడటంలా? కాలు పచ్చడయేలా తొక్కేవ్!"....

'కీచ్!' మని చంటిపిల్ల ఏడుపు. 'ఉష్!' అని వెంటనే వోదార్పు.

మరుక్షణంలో చెవులు చిల్లులు పడేట్టు రాక్షసికూత. దానికి సమాధానంగా తాళయుక్తంగా ఇంజను బయలు దేరిన చప్పుడు.

ఇన్ని శబ్దాల్లో కూడా పరధ్యాన్నంగా కూర్చున్న రావుగారు, సీటు క్రిందకు ఎవరో తోసిన కావిడిబద్ద పిలమండకు గుచ్చుకొని "అమ్మా!" అని బాధగా మూలుగుతూ తలపటు తిప్పేరు తోసిన ఆసామీ ఆయన బాధను గుర్తించకుండానే సీటు చివర కూర్చోని తలపాగా కొనతో ముఖం తుడుచుకుంటున్నాడు. తిరిగి రావుగారు తల బయటుకు త్రిప్పేరు, కిటికీలోంచి. బండి గోదావరి బ్రిడ్జి మీదకు దొర్లింది.

సమాంతరంగా ఉన్న ఎలక్ట్రిక్ తీగెల మధ్య నుంచి పోలికలులేని వికృతమైన కదలికలతో విజృంభించిన ప్రకృతిశక్తిలా పరవళ్లు తొక్కుతూ పరుగెడుతూ కనబడుతూంది గోదావరి. ప్రళయసంగీతంలా ఘోషిస్తూంది ప్రవాహం బ్రిడ్జి అడ్డు వచ్చిందనే కోపావేశంతో. చుట్టుకుంటూన్న సుడుల మధ్య ఏర్పడిన ఎత్తు పల్లాల్లో వూగుతున్నాయి తెల్లని నురుగులు ఆశలకూ అనుభవాలకూ మధ్య వూగుతున్న దైవోపహతుడి మనస్సులా. బ్రిడ్జిమీద రైలుబండి నెలలు నిండిన బాలింతలా నడవలేనట్లుగా నడుస్తూంది. నాకేం కొక్కాలే అన్నట్టు వో తీగెమీద నుంచి మరో

తిగెమీది కెగిరి క్షణకాలంలో దూరమైంది చిన్న పిచ్చుక. తదేకంగా అలాగే చూస్తూంటే కళ్ళు తిరుగుతూన్నట్లనిపించింది. తలెత్తి కళ్ళజోడు తీసి ముందుకు చూసేరు రావుగారు. కంట్లో బొగ్గు పడింది. ఖంగారుగా తల లోపలకు తీసుకోబోతుంటే కళ్ళజోడు జారి గోదావరిలో పడినంత పని అయింది. అతి కష్టంమీద దాన్ని పట్టుకొని తల లోపలకు తీసుకున్నారు రావుగారు.

తుండువా కొసతో కంట్లో నలుసుతీసి, తిరిగి కళ్ళజోడు పెట్టుకొని సంచిలోంచి పేపరు తీశారు రావుగారు. సందడిగా ఉన్న రకరకాల శబ్దాలు ఆయన చెవిలో పడుతూనే ఉన్నాయి.

"అమ్మాయ్ ! నిన్నెక్కడో చూసినట్లుంది. మీది అమలాపురం కదూ !" ఒక ముసలి పురుషకంఠం.

"అవునండి !" ఒక సన్నని స్త్రీకంఠం బెదురుగానే.

"నువ్వా......"

"వెంకట్రామశాస్త్రిగారమ్మాయినండి !"

"ఆఁ! అదే అనుకుంటున్నాను ఎక్కడో చూసినట్లుందేమిట్రా అని !"

"అమలాపురం ! వెంకట్రామశాస్త్రిగారమ్మాయి !" రావుగారి మెదడులో ఒక్క మెరుపు మెరసింది. "ఆమేనా ? సీతామహలక్ష్మేనా ?" ఒక్కసారి పేపరు అడ్డు తీసి చూసేరు రావుగారు ఎదురుసీట్లో ఉన్న ఆ స్త్రీని.

"ప్రకాశం ! నా ఒళ్ళో కూర్చుందు గాని ఇటు రా ! తాతగా రక్కడ కూర్చుంటారు !" అంటోందామె. ప్రక్కనున్న పదేళ్ల పిల్లవాడు లేచేడు.

"కూర్చోనీయ్యమ్మాయ్! ఇలా నుంచుంటాలే కొంచెంసేపు !" అన్నారు నిలబడిన ముసలాయన.

"ఫరవాలేదు కూర్చోండి !" అందామె కొంచెం కిటికీవైపుకు సర్దుకొని. ముసలాయన కూర్చున్నారు.

రావుగారు ఆశ్చర్యంతో గుడ్లప్పగించి అలాగే చూస్తున్నారు మంత్రముగ్ధుడిలా. ఎంత మారిపోయింది సీతామహాలక్ష్మి ! అయినా రావుగారి ఆలోచనల పొరల వెనుక మాసిపోయిన పాతికేళ్ల ముందునాటి ఆమె రూపం ఇంకా తొంగిచూస్తూంది ఆమెలో. ఎంత సౌందర్యవతి సీతామహలక్ష్మి ! ఎంత ఆశ్చర్యంగా ఉంది! పాతికేళ్ళ తరువాత ఎంత వింత కలయిక !

* * *

ముదురు ఆకుపచ్చ సిల్కు పరికిణీ, అదే రంగు వోణీ, గులాబిరంగు రవికెలో ముస్తాబయి, తల్లి పొదివి పట్టుకొని తీసుకొస్తూంటే గోముగా నవ్వుతూ వచ్చి, కొత్త తాటాకు చాపమీద పెద్దల మధ్య కూర్చుంటూనే రామమోహనరావు హృదయంలో కూర్చుండిపోయింది సీతామహాలక్ష్మి. చాప గోరింటాకు వ్రేళ్లతో సన్నగా చీరుతూంటే "నీపే రేమిటమ్మా !" అన్నారు రాఘవయ్యగారు.

"సీతామహాలక్ష్మి" అని ఒకసారి వోరకంటితో పైకి చూసి తల దించేసింది.

అందరూ అందంగా ఉంటుందని చెప్పినా ఇంత అందంగా ఉంటుందని వూహించలేకపోయినందుకు. మనసు చిన్నబోతుంటే కంగ్రాచ్యులేట్ చేసుకున్నాడు రామమోహనరావు తనను తనే. అతని కళ్ళు తప్ప మిగిలిన ఇంద్రియాలు పనిచేయడం మానివేశాయి ఆమె కళ్లముందు కూర్చున్నంతసేపూ ఆమె ముఖంలోని సిగ్గు దొంతరలు వేరుగా అతని గుండెల్లోకి దొర్లిపోతూంటే సన్నగా కాటుక దిద్దిన అత్యంత సుందరమైన ఆమె నేత్రాలు బెదురు చూపులతో మిలమిల లాడుతూంటే, నలుగురూ మాట్లాడే మాటలకు చిరునవ్వుతో సాగుతూన్న ఎర్రని పెదవులను ఆమె ముని పళ్లతో నొక్కిపడుతూంటే, రామమోహనరావు పరిసరాలు పూర్తిగా మరచిపోయాడు ఆమె తిరిగి లేచి వెడుతూంటే మెరుపుతీగెలా కదులుతూన్న ఆమె సన్నని నడుము, పిరుదులమీద నాట్యం చేస్తున్న పొడవైన జడ చివరి కుచ్చులు, మీ ఆయన్ని చూసేవా అని ఎవరో అంటే సిగ్గుతో కూడిన కోపంతో పెట్టిన బుంగమూతి అతని హృదయఫలకంపై మాయని చిత్రాలై నిలచేయి. తండ్రి భుజంమీద చేయి వేసేవరకూ రామమోహనరావు ఈ ప్రపంచంలోకి రాలేదు.

ఆరోజు ఇంటికివచ్చి రాత్రి తొందరగా భోజనంచేసి వీధిలో మడతమంచం వేసుకొని పడుక్కున్నాడు రామమోహనరావు.

చంద్రుడు చెట్లమీదుగా పైకి లేచాడు. మేలిముసుగుల్లా తెల్లని, తెల్లని మబ్బులు చంద్రుడు మీదుగా పోతున్నాయి గోదారిమీంచివీస్తూన్న చల్లని గాలి వంటికి గంధాన్ని పూస్తూన్నట్లుగా ఉంది. నిశ్శబ్దమైన రాత్రి ప్రకృతికన్య ప్రశాంతమైన సుషుప్తిలా ఉంది.

రామమోహనరావు మనస్సు స్వేచ్ఛగా భావి జీవితపు వూహాపథాల్లో విహరించసాగింది.

సీతామహాలక్ష్మితో అతని నిత్యకృత్యాలన్నీ చిత్రాల్లా మనస్సుముందు మెదిలేయి. ఆమె భంగిమలు అసాధారణ సుందర చిత్రాలు. ఆమె భార్య, తాను భర్త. ఆమె సోయగాలన్నీ తనవే. వెన్నెల రాత్రులు. ఏకమయ్యే మనసులు. వెచ్చని కౌగిళ్ళు. పెనుకునే మమతలు. విడలేని కలయికలు. ఎంత మధురం ! ఎంత హాయి ! దేవుడా నే నెంత అదృష్టవంతుణ్ణి !" తీయని ఆలోచనలతో ఇటూ అటూ దొర్లుతూంటే అతనికి తెలియకుండానే అతని కనురెప్పలు మూసుకున్నాయి.

* * *

ఆతరువాత ఏమయింది ? రావుగారి మనస్సు తరువాత ఆలోచించడానికి భయపడింది హృదయమంతా కమ్ముకొంటూన్న చీకటిని బలవంతంగా తొలగించి రావుగారు సీతామహాలక్ష్మివైపు చూశారు.

"వీడు మా రెండోవాడు." అంటూందామె పిల్లవాడి తలపై చేయివేసి ముసలాయన ముఖంలోకి చూస్తూ. అప్పటివరకూ వారు మాట్లాడుకొన్న కొన్ని మాటలు రావుగారి మెదడు చేరలేదు.

"పెద్దాడేం చేస్తున్నాడు ?" ముసలాయన ప్రశ్నించేరు.

"హైదరాబాదులో ఇంజనీరుగా పని చేస్తున్నాడు ఆయనకూడా అక్కడే ఉన్నారు. ఉత్తరం మీద ఉత్తరం వ్రాస్తే చూసి వద్దామని వెడుతున్నాను"

"మీ అమ్మాయిని తీసుకెళ్లటం లేదేం ?

"వూరికేనే ! ఈ మధ్యనే జబ్బుపడి లేచింది. ఇప్పుడే వూళ్ళన్నీ తిప్పడం ఎందు

చర్మపు అంటువ్యాధులు

నికోసబ్బు మీ చర్మమును పరిశుభ్రముగా ఆరోగ్యవంతముగా వుంచుటయేగాక చిన్నచిన్న చర్మపు అంటురోగములు సోకకుండా చేస్తుంది. నికో సబ్బు రుద్దుకొని స్నానము చేస్తే అది శరీర దుర్గంధములేకుండా చేస్తుంది

నికో

క్రిమిసంహారక సబ్బు
పార్కే-డేవిస్ ఉత్పత్తి

జామా రబ్

త్వరితంగా పనిచేసే ఆరాయకరమైన బెయుమ్ ... తలనొప్పి ... జలుబు ... దగ్గు ... కండరాల నొప్పి. వెంటనే ఉపశమనం.
ఎల్లప్పుడూ ఒక సీసా దగ్గర వుంచుకోండి.
ప్రతిచోట లభ్యమౌతుంది.
అమర్‌చంద్ శోభాచంద్
మద్రాసు-1.

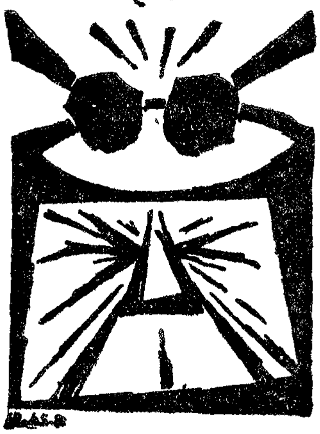

చివరకు మిగిలింది!

కని మావాళ్లింటి దగ్గరే ఉంచేసేను. మీా రెండాకా వెడుతున్నారు ?"

"ఏలూరమ్మా! మా అమ్మాయి ఇప్పటికి పది లంఖణాలుట! ఇన్నాళ్లూ ఖాళీలేక వెళ్ల లేదు ఇప్పుడు తప్పక ... ఏం రోగాలో తల్లీ! దాని బ్రతుకంతా వాటితోవే పరిపో తూంది."

వారి సంభాషణ ఆగిపోయింది రావుగా రామెను నఖశిఖపర్యంతం చూసే రొక్కసారి. గులాబిరంగు చీర, నల్లని రైక. వయసు మీారినా ఆయన కళ్లకు ఆమె అసమాన సౌందర్యవతిగా కనబడుతూంది. ఆమె తల త్రిప్పి దూరంగా బయటకు చూస్తూంది.

ఎర్రని పెదెండలు ఆమె ఎర్రని బుగ్గ లపై పడి వింతగా ప్రకాశిస్తున్నాయి. విసు రుగా వస్తూన్న గాలికి చెదిరిన ముంగురులు ఎర్రని కుంకుమమీాద నాట్యం చేస్తున్నాయి. తెల్లని పొడవైన ఆమె మెడమీాద నుంచి క్రిందికి పారించేరు రావుగారు చూపులు. ఉన్నతమైన ఆమె హృదయానికి బిగు వుగా చుట్టుకున్న పైటలోంచి మాంగ ల్యము ఇరుకుగా తొంగిచూస్తూంది రావు గారిని వారిస్తున్నట్లుగా.

ఆమె రావుగారి చూపును గమనించిన ట్లుంది, పైట సర్దుకొని ఒకసారి పిల్ల వాడిని ఇంకా దగ్గరకు తీసుకొని తిరిగి తల త్రిప్పింది.

"అమ్మా! ఇక్కడ ఎంతలోతుంటుందే!' అంటున్నాడు ఆ పిల్లవాడు క్రింద గోదావరి లోకి చూస్తూ.

"అమ్మో! అలా చూడకూడదు. కళ్లు తిరుగుతాయి" అందామె అతని ముఖం తన వైపు తిప్పుకొని,

ఆమె తిరిగి తనవైపు చూసేటప్పటికి రావుగారు తడబడి తల పేపరులో దూర్చేరు. మరో రెండు నిముషాలకు గమనించేరాయన చేతిలో పేపరు తల్లక్రిందులుగా మారినట్టు. అదెలా జరిగిందో ఆయనకే ఆశ్చర్యం కలి గించింది. ఎవరైనా చూస్తున్నారేమో అని ఇటు అటూ చూసి పేపరు సరిగా సర్దు కున్నా రాయన.

వింత వర్షనుకున్నా రావుగారి మనస్సు ఆ రాత్రిమీాదికేపోతూంది అతి సుందరమైన మైన ఆయన జీవిత చిత్రంమీాద మసి పూసిన ఆ రాత్రి—ఆయన భవిష్యత్తును విషాదభరితంగా శిలాక్షరాలతో లిఖించిన ఆ కాళరాత్రి ఆయన కళ్ళముందుకు వచ్చి నిలబడుతూంది. అన్నివిధాలుగానూ జీవి తంలో ఓడిపోయిన ఆయనకు ఆ స్మృతుల వల్ల, మారని ఆ గతానుభవాలవల్ల మనసు మరింత క్రుంగిపోవడం కాని మరే ప్రయో జనమూలేదు అయినా ఆ అనుభవాల ఛాయలు తప్ప మరేదీ మిగలని ఆయనకు ఆమెను చూడగానే గడచిన క్షణాలన్నీ ముందుకు వస్తున్నాయి.

* * *

రామమోహనరావు కళ్లు విప్పి చూసేడు. కటికచీకటి గోదారిమీాద నుంచి ఈదురు గాలి వీస్తూంది నల్లని మబ్బులు ఆకాశ మంతా అలముకొని చంద్రుణ్ణి పూర్తిగా కప్పివేశాయి దూరంగా గోదావరిలో పడవ వాళ్ల కేకలు వినబడుతున్నాయి.

తమ యింటికి కొద్ది గజాల దూర ములో ఉన్న లాంతరు స్తంభంలోని దీపం గాలికి గిలగిల లాడుతూంది ఉన్నట్లుండి లాంతరు స్తంభం క్రిందికి ఒక నల్లటి ఆకారం వచ్చి ఒక్క క్షణం నిలబడి మాయమైపోయింది.

రామమోహనరావు కళ్లు నులుపుకొని చూశాడు నిజమా! భ్రమా! ఆ ఆకారం మళ్లీ కనబడలేదు ఎవరో అక్కడ గోదా వరిలోకి ఉన్న మెట్లమీాద నుంచి కిందికి దిగుతున్నారు అయినా అంత రాత్రి అక్కడ ఎవరికి ఏం అవసరం ఉంటుంది ఉన్న ట్లుండి అతని మనసులో ఒక్కసారిగా ఏదో మెరసింది ఎవరైనా ఆత్మహత్య చేసుకోడానికి వెళ్లటం లేదుకదా! అతని గుండె ఝల్లుమంది!

వెంటనే మంచంమీాద నుంచి లేచి తొంద రగా లాంతరు స్తంభం దగ్గరకు వెళ్ళేడు. అది భ్రమ కాదు! ఎవరో మెట్లు దిగు తున్నారు. ఎవరని అడుగుదా మనుకుని మళ్లీ ఎందుకో ఆగిపోయాడు రామమోహన రావు తన మాట విని ఇంకా తొందరగా దిగి

పోతే! చివరకు నిశ్చయించుకొని రామమోహనరావు కూడా తొందర తొందరగా విశ్శబ్దంగా మెట్లు దిగడం ప్రారంభించేడు. ఇంకా పది మెట్లుండగానే ఆ ఆకారం చివరి మెట్టుమీద నిలబడింది అతని అనుమానం స్పష్టమయింది "ఆగండి !" అని ఒక్క కేక పెట్టి గబగబా మెట్లు దిగిపోయాడు. వూహించని శబ్దం వినడం వలన కావచ్చు ఆ ఆకారం ఒక్క క్షణం ఆగిపోయింది. తిరిగి తేరుకొని గోదావరిలో దూకబోయే సమయానికి రామమోహనరావు వచ్చి గట్టిగా చెయ్యి పట్టుకున్నాడు.

టపటపా గాజులు పగిలేయి. ఆ యువతి వెక్కివెక్కి ఏడుస్తూ గింజుకోసాగింది రామమోహనరావు పట్టు వదలలేదు. చీకట్లో ముఖం కనబడటంలేదు.

"నన్ను వదలండి ! నేను బతకలేను !" ఆమె ఎంత గింజుకున్నా వదలక రెండు మెట్లు పైకి తీసుకువచ్చేడు రామమోహనరావు.

"గట్టిగా అరవకండి ! నలుగురూ వస్తారు. అభాసవుతుంది ఇది మంచిది కాదు.! పైకి రండి. నాకు చేతనైనంత వరకూ సాయం చేస్తాను."

"నా కెవ్వరూ సాయం చెయ్యలేరు. నన్ను చచ్చిపోనివ్వండి !" ఆమె హృదయం విదారకంగా విలపించసాగింది.

అతి కష్టంమీద ఆమెను పైకి తీసుకొనివచ్చాడు. ఇంకా ఐదారు మెట్లున్నాయనగా కప్పుకోడానికి వ్యర్థ ప్రయత్నం చేస్తున్న ఆమె ముఖం చూశాడు. ఆశ్చర్యంతో అతను స్తంభించిపోయాడు.

"అనసూయా ! నువ్వా ! ఏమిటిది ?" అతడు తన కళ్లను తానే నమ్మలేకపోయాడు ఆమె కన్నీరు వెల్లువలై పారింది. రెండు చేతుల్తోనూ ముఖం కప్పుకొని నిర్విరామంగా ఏడుస్తూంది.

నో వట్టాన ఆమెచేత సమాధానం చెప్పించడం సాధ్యంకాలే దతనికి అయినా క్షణక్షణానికీ అతని మాటలతో ఆవేశం వల్లారిపోతుంటే ఆమెకు చెప్పక తప్పలేదు. కన్నవాళ్లకు కూడా చెప్పకుండా వాపడానికి వచ్చిన మనిషికి, యాదృచ్ఛికంగా నయినా ఆవిధంగా తారసపడిన మనిషికంటే ఆక్షణములో ఆప్తులెవరు ?

కాని ఆ స్థితిలో అనసూయను చూసిన దానికంటె ఆమె చెప్పినది విని ఇంకా ఆశ్చర్యపోయాడు రామమోహనరావు. కారణం అటువంటిదే అయిఉండొచ్చునని అతడు వూహించగలిగినా మధును ఆవిధంగా అతడు కలలో కూడా వూహించలేదు. అసలు అతనికీ ఆమెకూ పరిచయం ఎలా అయిందో కూడా అతనికి అర్థంకాలేదు.

"మధు నీకెలా తెలుసు ?"

"సెప్టెంబరు పరీక్షలకు వచ్చినప్పుడు మూడు నెలలు మాయింట్లో అద్దెకున్నాడు." అప్పటికి ఆమె దుఃఖం కొంచెం తగ్గింది.

మధు, రామమోహనరావుతోనే రాజమండ్రిలో బి. ఎస్. సి. వరకూ చదివేడు. తరువాత ఎం. ఎస్. సి. చదవడానికి రామమోహనరావు మద్రాసు వెళ్లాడు. మధు తప్పినందువల్ల ఆగిపోయింది. ఇద్దరిమధ్యా ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు కూడా నడిచేయి. కాని మధు అనసూయా వాళ్లింట్లో పరీక్షలకు ఉన్న మాటకాని, అనసూయ మాటగాని ఎప్పుడూ వ్రాయలేదు.

ఒక్కసారి మధును తలుచుకోగానే రామమోహనరావు మనస్సులో ఆశ మెదిలింది. అవమానంతో తల వంచుకున్న అనసూయవైపు చూసేడు.

"మధు నాకు స్నేహితుడన్న సంగతి నీకు ఇక్కడా తెలుసుకదా అనసూయా ! రేపే నేను వాళ్ల వూరు వెళ్లి యీ విషయం కనుక్కుంటాను నాకు తెలిసినంతవరకూ మధు కూడా చాలా మంచివాడు... అసలు కాని ఈ విషయం మధుకు తెలియదా?

"తెలియదు"

"ఎంత అమాయకురాలవు ! ఈమాత్రం జరుగవచ్చని వూహించలేకపోయేవా ?"

"ఆయన పెళ్లి చేసుకుంటా నన్నారు."

"మరయితే వాడికి తెలియజేయడానికి ఏమయినా ప్రయత్నం చేశావా ?"

"నేనేం ప్రయత్నం చెయ్యగలను ? ఇంతపని జరుగుతుందని నే ననుకోలేదు."

దూరంగా ఎవరో మాట్లాడుతూ వస్తూన్నట్లు ధ్వని వస్తూంది.

"ఈ విషయం బయటపడకుండా నీకు తగిన ప్రయత్నం చేస్తాను అనసూయా ! కాని మళ్లీ ఇటువంటి ప్రయత్నము చెయ్యనని మాటియ్యి !" రామమోహనరావు చేయి చాచేడు.

అతని నౌదార్యానికి తిరిగి దుఃఖం పెల్లుబికి వస్తూంటే బలవంతాన "అలాగే !" అని అతని చేతిలో చేయి ఉంచింది అనసూయ.

"ఎవరో వస్తూన్నట్లున్నారు. నువ్వు ముందు వెళ్లిపో !"

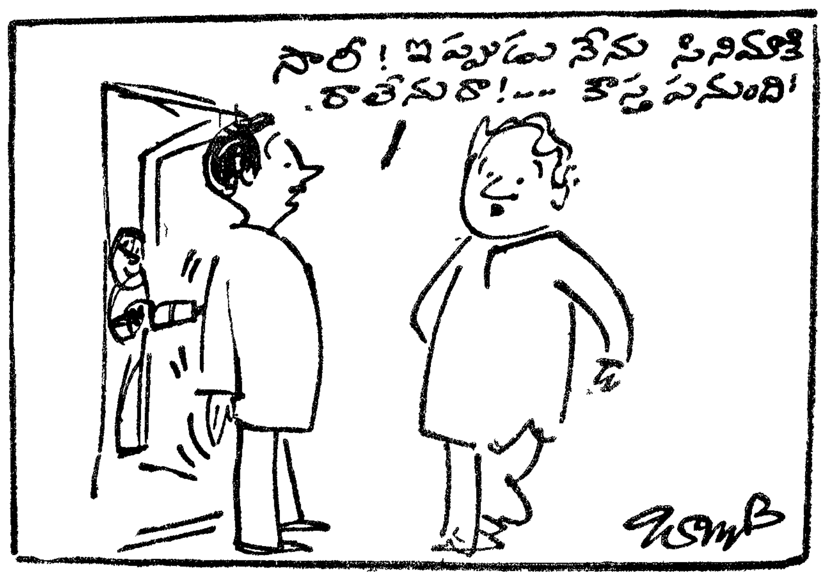

చింతతో ఆశతో అతని ముఖంలోకి చూసి కళ్లు తుడుచుకొని చీకట్లో కలిసి పోయింది అనసూయ.

అతను ఎన్నడూ ఊహించని ఈ సంఘటనకు ఆశ్చర్యపోతూ తిరిగి వెళ్లి మంచం మీద పడుకొని ఆలోచిస్తూ ఉండి పోయాడు రామమోహనరావు.

ఆలోచనలమధ్య కళ్లు మూసి తెరిచేప్పటికి తెల్లవారిపోయింది. త్వరగా కాల కృత్యాలు తీర్చుకొని కొంచెం ఆలస్యంగా వస్తానని తల్లికి చెప్పి మధు వాళ్ల వూరు బయలుదేరాడు రామమోహనరావు.

జరిగింది వినగానే సహజంగా మధు కొంచెం బెదురుతాడని, తాను తగిన విధంగా ధైర్యంచెప్పి వివాహం చేసుకో వానికి సిద్ధపడేలా చేయాలని అను కున్నాడు అతను. కాని తనకేమీ తెలియ దని మొదటనే [illegible] ఊహించలేకపోయాడు. గతంలో ఉన్న మర్యాదను కూడా మరచి ఆ నేరాన్ని తన మీదికే రుద్దడానికి ప్రయత్నిస్తాడని ఊహించలేకపోయాడు.

అన్నీ విని కూడా "ఆమె గర్భవతి అయిందని నీ కెలా తెలిసింది ? అయినా ఆమె విషయంలో నీ కింత ఇంటరెస్ట్ ఎందుకు ? నేను వాళ్ల ఇంట్లో ఉన్నా నని నామీదికి దీనిని నెట్టడానికి ప్రయ త్నిస్తున్నావ్ !" అని మధు అంటూంటే రామమోహనరావు ఆవేశం పట్టలేక పోయాడు. అతనంటే [illegible] అసహ్యం కలిగింది. అయినా బలవంతాన మనసును బిగబట్టుకొని "తనంతట తాను [illegible], అనసూయ అటువంటి అబ ద్ధము చెప్పలేదు మధూ ! ఆమెను రక్షించే బాధ్యత నీది." అన్నాడు.

అప్పటికే భుజాలు తడుముకొని తప్పించు కొందా మనుకుంటూన్న మధు చెవికి ఆ మాటలు వినబడలేదు.

"అసలు ఆమెవరు ? నువ్వెవరు ? నువ్వెందుకొచ్చే విక్కడికి ? ఇదంతామాన్పి"

"మధూ !" రామమోహనరావు ఆవే శంతో బలంగా మధు చేయి పట్టుకున్నాడు. !

"నే నింకా మాటలు పూర్తి చేయ కుండానే ఆవేశపడుతున్నావు మోహన్ నువ్వు ఇప్పటివరకూ అన్న మాటలకు నేనేం చేయవలసిందో విన్నా !" మధు తొణకకుండా అన్నాడు.

"నీ నేరానికి బలి అయిపోతూన్న ఒక స్త్రీని నువ్వు ముందుకువచ్చి ఉద్ధరించలేక పోతున్నా కనీసం సానుభూతి చూపించలేక పోతున్నావ్ మధూ ! ఇంత నీచుడవని ఎన్నడూ అనుకోలేదు."

"మోహన్ ! మాటలు మీరకు !" మధు అరిచేడు.

"ఇంతకూ నేను మీరుతున్న మాటలేం చెప్పు మధూ ! నీ పశుత్వం వర్ణించడానికి ఆమాట చాలదు." రామమోహనరావు [illegible]

చెంపదెబ్బకు కళ్లు నీళ్లు తిరిగేయి. రామ మోహనరావు ఒక్క క్షణం నిశ్చేష్టుడై నిలబడిపోయాడు.

"నేను నిన్ను తిరిగి చెంపదెబ్బ కొట్ట లేక పోవచ్చు మధూ ! కాని నువ్వు చేసిన పాపం నీకు తప్పక చేస్తుంది. అనసూయ రాల్చిన ప్రతి కన్నీటిబొట్టూ నీ జీవితంలో రక్తపుమడుగుల్ని నింపుతుంది ! నీ చెంప దెబ్బ [illegible]." మధు ముఖం చూడకుండానే గిరుక్కున వెనక్కు తిరి గేడు రామమోహనరావు.

[illegible] మనస్సు [illegible] నిలబడింది. ఆవేశంలో చేసిన చిన్న చిన్న తప్పులు ఎంతటి ప్రమాదాలకు దారితీస్తాయి. మధుతో ఆమె పట్ల [illegible] కాని [illegible] ఆమెపై అను రాగం లేదా ? నిశ్చలంగా [illegible] అతని మాటల వెనుక ఆమెను గురించీ ఆమె పరిస్థితిని గురించీ కొంచెమైనా ఆందోళన లేదా ?

ఉన్నట్టుండి అతని మనస్సులో ఒక ఆలోచన తటుక్కుమంది. "తానే అన సూయను వివాహం చేసుకుంటే !" అతని గుండె కలుక్కుమంది. "తానా ! అనసూ యనా ? సీతామహాలక్ష్మి ఏమికావాలి ? ఆమె సాంగత్యంతో తాను కట్టుకున్న సౌధాలన్నీ ఏమికావాలి ? అనుభవంలేని ఒక్క అమాయకురాలు చేసిన పొరపా టుకు తన జీవితసౌఖ్యాన్నంతా ధారపొయ్యాలేమో. సీత కోడలవుతూందన్న ఆలోచనతో మురిసి పడి మురిసిపోతూన్న తల్లిదండ్రుల సంతో షము ఏమి కావాలి ? వాళ్ల హృదయంలో ఎంతటి గాయం రగులుతుంది. సీతామహా లక్ష్మిని తన జీవితంలో ఎలా మరువ గలడు ? ఆ గులాబిరంగు పెదవుల హాస్యం చూడకుండా, మైమరపించే ఆమె కాటుక కళ్లల్లో తన ప్రతిబింబాన్ని చూసుకో కుండా, నడకతోనే నాట్యం చేస్తున్న ట్లుండే ఆ మనిషిని పదేపదే ఆలింగనం చేసుకోకుండా తన జీవితాన్ని ఎలా నడుప గలడు. ఆమె జీవితమంతా [illegible] కంట నీరు [illegible], చిరునవ్వు మాయకుండా దేవతలా ఆమె నారాధించాలని అంతులేని ఆలోచనలతో నిర్మించుకున్న తన స్వప్నా మందిరం ఏమి కావాలి ?" ఆ ఆలోచనల [illegible] తోం దానికి ప్రయత్నించేడు రామమోహనరావు. కాని అతని అంతరాత్మ అతనిముందు నిల చింది. అతన్ని నేరస్థుడుగా వేలుపెట్టి చూపిస్తూంది.

"ఒక అమాయకురాలి ప్రాణం కాపాడ గలిగే శక్తి నీలో ఉండి నీవు దూరంగా పారి పోవడానికి ప్రయత్నించటంలేదూ ? నువ్వు సౌందర్య పిపాసివి. స్వార్థపరుడవు [illegible] నువ్వు మొదటివాడివి. కాని [illegible] జోక్యం కలుగజేసుకొని ఆదర్శప్రాయుడిలా ముందుకు వచ్చి నువ్వు చేస్తూన్న పరవంచనకంటే మధు చేసుకున్న ఆత్మవంచన మేలు. [illegible] మధు ఆమెను జీవించ శక్తిలేకుండా చేశాడు. నువ్వు ఆమెకు లేని ఆశను కల్పించి ఆ మరణించే శక్తిని కూడా చంపేశావు. ఇప్పుడామె జీవచ్ఛవమై బ్రతకాలి !" అతని అంతరాత్మ అతని మనసుకు రంపపుకోత అయింది. అతని మనస్సు విలవిలలాడింది. "వద్దు భగవాన్ ! నా కేమీ వద్దు. నేనొక సామాన్య జీవిని. నాకే ఆదర్శంలేదు. నా బ్రతుకు నన్ను బ్రతకనీ ! నేనీ నేరాన్ని నెత్తిన వేసుకొని నా తల్లిదండ్రుల మన

చివరకు మిగిలింది!

న్నుత" నిన్ను ఒప్పించలేమా ఇది నాకు చేత కాదు."

"డిగ్రంథిపాక్ !" అని కిందక్కరు గుర్తు చేసి, బస్సులో ఎవరూ లేకపోవడం చూసి రామమోహనరావు బస్సు దిగేడు.

మలుపు తిరగ్గానే అరుగుమీద స్తంభం పట్టుకుని నిలబడి ఎదురుచూస్తున్న అనసూయ కనబడింది. అతనికి అడుగు ముందుకు సాగలేదు. అయినా వేయక తప్పలేదు.

అతను దగ్గరగానే ఆమె కళ్ళు వెయ్యి ప్రశ్నలు వేశాయి. ఆ ముఖంలో ఆతృతా ఆందోళనా వ్యక్తమౌతోంది.

రామమోహనరావు నోరు విప్పలేదు. కానీ నిశ్శబ్దంగా అతని ముఖమే ఆమెకు జవాబు చెప్పింది. అనసూయ తల వ్రాలిపోయింది. వారం రోజుల నుంచి పోగుచేసుకున్న ఆశలన్నీ కన్నీటి బిందువులై ఆమె చెక్కిళ్ళమీద నుంచి దొర్లిపోయాయి. తల స్తంభం చాటుకు తిప్పుకొని ఆగని దుఃఖాన్ని అపుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తోంది.

రామమోహనరావు మనోనేత్రానికి ఆమె శరీరం చితిలో కాలుతున్నట్లనిపించింది. ప్రపంచంలోని స్వార్థానికి ఆమె బలియైపోతూ న్నట్లు అనిపించింది. అతనిలో ఏదో ఆవేశం పొంగి వచ్చింది. ఆ క్షణంలో అతనికి అనసూయ తప్ప మరేదీ కనిపించ లేదు.

"అనసూయా !"

రామమోహనరావు కంఠం విని నీరసంగా ఆమె తల త్రిప్పింది.

"మనిద్దరం పెళ్ళి చేసుకుంటాము అన సూయా! నీకేమీ భయంలేదు. నే నిప్పుడే నాన్నగారితో మాట్లాడుతాను." అతను మెరు పులా వెళ్ళిపోయాడు.

ఆమె చెవులకు విన్నదానికి ఆమెకు వైతన్యం తప్పింది. భావావేగానికి తట్టుకో లేక స్తంభానికి జేర్లబడి కూర్చుంది.

ఇంటికివెళ్ళి తల్లి బలవంతంమీద రెండు మెతుకులు తిని లేచాడు రామమోహనరావు. రాఘవయ్యగారు కుర్చీలో కూర్చున్నారు. తామె చెప్పదలుచుకున్నదంతా రెండు మూడు సార్లు ఆమనేని ధైర్యాన్నంతా కూడదీసు కొని తండ్రి ముందు నిలబడ్డాడు రామ మోహనరావు. రాఘవయ్యగారు అతను నిల బడిన విధానాన్ని చూసి ప్రశ్నార్థకంగా అతనివైపు చూశారు.

"నాకీ పెళ్ళి ఇష్టంలేదు నాన్నా !" రామమోహనరావు తల వంచుకునే అన్నాడు. పోయిన రోజు కొడుకులో ఉత్సాహాన్ని గమనించిన రాఘవయ్యగారు ఈ మాటలు విని విస్మితులయ్యారు. అయినా నిగ్రహంతో సర్దుకొని "ఎందుకని ?" అన్నారు తీక్షణంగా అతనివైపు చూస్తూ.

"నా కామెను పెళ్ళి చేసుకొనే అర్హత లేదు."

"రామం!" పెద్దగా అరిచేరు రాఘవయ్య గారు. "అంటే !......" ఆందోళనతో కూడిన ఆయన కేక రామమోహనరావు హృద యాన్ని చీల్చివేసింది. అయినా దానికి సిద్ధ పడే ఉన్నాడు.

"నా కామెను పెళ్ళి చేసుకొనే అర్హత లేదు. నే నిదివరకే ఇంకో అమ్మాయికి మాట యిచ్చేను. మాట ఇవ్వడమే కాదు. ఇప్పుడు దిద్దుకోలేని పొరబాటు చేశాను." పాఠం చెప్పినట్లు అప్పగించే డతను.

రాఘవయ్యగారి శరీరం కోపంతో వూగి పోయింది. ఇన్నిగా దిక్కైనయిన ఆయనకు కొడుకు మొద్దాయిగా కనబడ్డాడు.

"ఎవరా అమ్మాయి ?" కఠినంగా వచ్చింది ప్రశ్న.

"ప్రకాశం మేష్టారి అనసూయ !"

వినలేనట్లుగా రాఘవయ్యగారు తల అడ్డ ముగా ఆడించేరు. కొడుకులో ఆయనకు విపరీతమయిన మార్పు కనిపించింది ఆ క్షణ ములో. ఏనాడూ తప్పటడుగు వేయడని, ఎంతో వివేకవంతుడని కొడుకును చూసు కొని ప్రతి క్షణమూ గర్వించిన ఆయన మనస్సు మళ్ళీ అతకలేనంతగా పగిలిపోయింది. సీతామహాలక్ష్మివంటి సౌందర్యవతికి ఇటు వంటి నీచుడు తగడనిపించింది. అతను చేసిన తప్పుకు అతనే శిక్ష విధించుకున్నాడు. దాన్ని కాదనడం ఆయనకు చేతకాదు.

"అయితే ఆ మాట పెళ్ళిచూపులముం

విఖ్యాత
డి. గోపాలాచార్యులుగారి
జీవామృతం
ఆరోగ్యానికి బలానికి
ఆయుర్వేదాశ్రమం
(ప్రైవేట్) లిమిటెడ్
మదరాసు-17

సలహా
[illegible]
[illegible] రు. 1 కి రు 11-50
[illegible] రు. 27/-
[illegible]
డాక్టర్ రత్నం సన్స్,
Sex Specialists (Estd 1904)
[illegible]
హైదరాబాద్-36 (ఆంధ్ర ప్రదేశ్)

తెల్ల మచ్చలకు ఉచిత వైద్యము
శక్తివంతమైన మా ఆయుర్వేద ఔషధము "స్విత్ర మోచన్" తెల్ల మచ్చలను కొద్ది రోజులలో తొలగించును. సంఘీక సంక్షేమం కొరకు 1000 రోగులకు ఒక్కొక్క పాకెట్ ఉచితంగా యివ్వబడును. వెంటనే వ్రాయండి.
BIHAR KUSTA KUTIR (2)
P.O Lalbigha (Gaya)

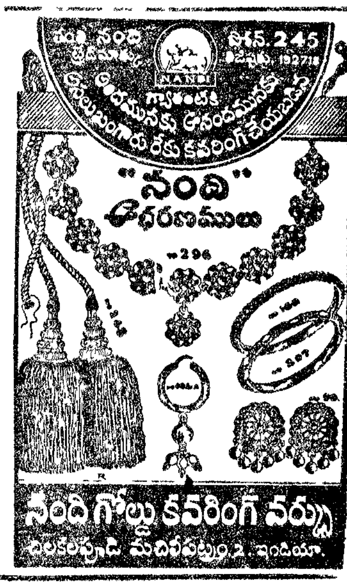

ఎందుకు చెప్పలేదు ?"

"అందుకే బాధపడుతున్నాను."

అక్క డింక కూర్చోలేక రాఘవయ్యగారు కుర్చీలోంచి లేచి బయటకు వెళ్లిపోయారు. విసురుగా. మరో కొద్ది క్షణాల్లో రామమోహనరావు తల్లి వచ్చింది.

"ఎంతపని చేశావురా ! ఆ బంగారు బొమ్మ కోడలై వచ్చి కలకలలాడుతూ తిరుగుతూంటుందని ఎంత మురిసిపోయామురా !" ఒక్కొక్క అక్షరం ఒక్కొక్క బాకై అతని హృదయాన్ని చీలుస్తూంటే కన్నతల్లి ముఖాన్ని కన్నెత్తి చూడలేక విలవిలలాడిపోయింది రామమోహనరావు మనస్సు.

"భగవంతుడా! నేనేం చేస్తున్నానో నాకు తెలీటంలేదు. నా తలిదండ్రుల మనశ్శాంతి చెడకుండా కాపాడు ప్రభూ !" అతని హృదయము అతి దీనంగా విలపించింది.

* * *

పందిరిమంచంమీద పడుక్కొని పందిరిపై పూలు చూస్తున్న రామమోహనరావు మంచం ప్రక్కకు వచ్చి నిలబడ్డ అనసూయను చూచి లేచి కూర్చున్నాడు.

"కూర్చో అనసూయా!" చేయి చాచి ఆమెను దగ్గరకు తీసుకోబోయాడు. ఆమె అతని పాదాలపై వాలిపోయింది. కన్నీటితో అతని పాదాలకు అభిషేకం చేసింది.

"ఛ ! ఏమిటిది ? లే!" అత డామెను లేవదీసి మంచంమీద కూర్చోపెట్టాడు. అనసూయ కళ్లు తుడుచుకొని కళ్లు విప్పి అతన్ని మనసారా చూచి తల దించుకొంది.

"మీ స్థితికి నేను తగినదాన్ని కాదు. కాని దేవు డిలాంటి మీ ఉదారబుద్ధివలన

చివరకు మిగిలింది !

నేను మీపంచకు రాగలిగేను. సిగ్గుమాలినపని చేసి,నలుగురిలో తలెత్తుకు బ్రతకలేక దిక్కులేని చావు వచ్చే నాకు, పరువు నిలబెట్టి బ్రతికుండడానికి మీ చల్లని నీడలో ఆశ్రయం కలిగించేరు. కన్న తల్లిదండ్రులు కూడా విని సహించలేని నేరాన్ని పల్లెత్తుమాటనకుండా ఇంత విశాల హృదయంతో ఇముడ్చుకోగలిగిన మీకంటె వేరు దైవం నాకీ ప్రపంచంలో లేదు. నాకీ ఆశ్రయం దొరికింది. ఇది చాలు. నేను మీ సౌఖ్యాని కెప్పుడూ అడ్డురాను. నే నున్నానని సంకోచించవద్దు. మీ మనసు కేది సంతోషం అనిపిస్తే అది చేయండి మీ కేది సుఖాన్నిస్తే అదే నాకు ఆనందాన్ని ఇస్తుంది."

రామమోహనరావు అనసూయ చేతులను తన చేతుల్లోకి తీసుకున్నాడు. ఆమె సజల నేత్రాలలో అతనికి పరిపూర్ణమైన మానవత్వం కనిపించింది.

"జరిగింది మరిచిపో అనసూయా ! నువ్వు నా భార్యవి. నా అర్ధాంగివి. నా భార్యగా నీకు అన్ని హక్కులూ ఉన్నాయి. నా మనసుతో తెలియక నువ్వు చేసిన పని అంత నేరం కాదు. తమ నేరాల్ని కప్పిపుచ్చుకొని పైకి వెక్కిరించేవారి కల్పితానందం కంటె మన వాస్తవికానందం ఎన్నోరెట్లు మేలు. నువ్విలా దిగులుగా ఉండకుండా మామూలుగా ఉంటే నా కెంతో సంతోషంగా ఉంటుంది." రామమోహనరావు అనసూయను తన బాహువుల్లో బంధించేడు. అతని విశాల దృక్పథాలకు అనసూయ జోహార్లర్పించింది. అతని సుందర రూపం ఆమెకీ ప్రపంచంలో అన్నిటి కంటె విలువైన వస్తువుగా కనబడింది. అతని మనస్సు ఎప్పుడూ ఆనందవీచికలలో విహరింపజేయా లనుకుంది మనసు పట్టని ఆనందంతో అనసూయ అతని బాహుబంధనంలో కరిగిపోయింది

రాజమండ్రిలో అయితే అందరూ అనవాడు వేస్తారని అనసూయను పురిటికి మద్రాసుకు తీసుకొని వెళ్లాడు రామమోహనరావు. ఒక ప్రైవేట్ నర్సింగ్‌హోమ్‌లో మగపిల్లవాణ్ణి ప్రసవించింది అనసూయ. వార్త ఫోనులో తెలుసుకొని కాలేజీనుంచి తొందరగా వచ్చేడు రామమోహనరావు. అవమానంతో పిల్లవాడిని చూడలేక రెండో వైపుకు తిరిగి పడుకుంది అనసూయ. రామమోహనరావు ముఖం చూడలేక సిగ్గుతో రెండు చేతులతోనూ ముఖం కప్పుకొంది

"అనసూయా!" ఆమె ముఖానికి అడ్డుగా పెట్టుకున్న చేతులను తీసేడు రామమోహనరావు. ఎడతెరపిలేకుండా కన్నీటిధారలు కారుతున్నాయి చెక్కిళ్లమీద నుంచి.

"ఏమిటిది ? తప్పుకాదూ ! నిన్నొక పరిపూర్ణ వ్యక్తిగా నేను మనసారా ప్రేమిస్తున్నాను. జరిగినవి మరచిపో అనసూయా! వీడు మన బిడ్డ." ఆమె కన్నీళ్లు తుడిచేడతను.

"మీరు నా కిస్తున్న విలువ నన్ను పిచ్చిదాన్ని చేస్తుంది. నా మనస్సు ఎంత ఆనందంతో సంతృప్తితో ఉందో నేను చెప్పలేను. కాని దీనికి ప్రతిఫలంగా నేను .. నా పాప ఫలాన్ని" రామమోహనరావు తన చేతో ఆమె నోరు మూసేడు.

"వద్దు అనసూయా ! ఆ మాటలు వద్దు. ఇదిగో కాఫీ త్రాగు!" గ్లాసు తీసుకొని ఫ్లాస్కులో కాఫీ అందులో పోసేడు.

"మీరు కూడా త్రాగండి !" అంది అనసూయ అతని కళ్లల్లోకి చూస్తూ. అతను కూడా కొంచెం ఇంకో గ్లాసులో పోసుకొని తాగేడు.

అనసూయ తిరిగి పడుక్కుంది అతని కళ్లల్లోకి అలాగే రెప్పవాల్చకుండా చూస్తూంది.

"ఏమిటా చూపు ?" ప్రశ్నించేడతను.

అవధులు దాటిన ఆనందంతో ఆమె సిగ్గు మరచిపోయింది.

(శేషం)

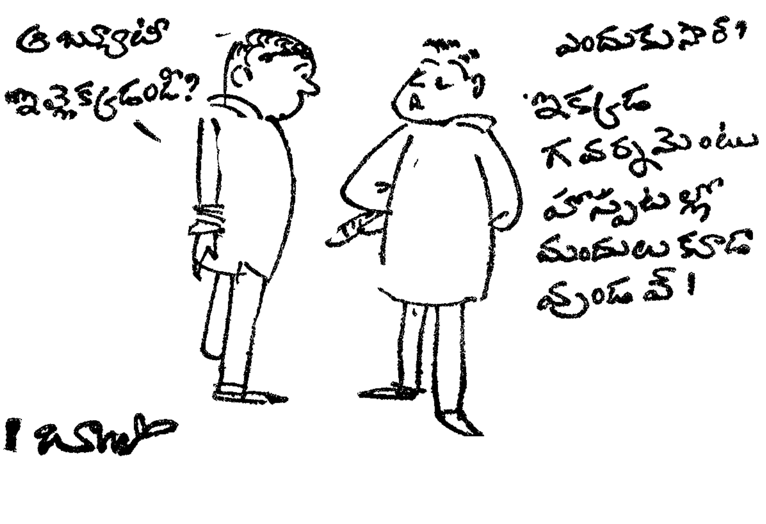

చివరకు మిగిలింది!

యామిని

(గత సంచిక తరువాయి)

"చూస్తున్నాను. ఇంతటి అందమైన మనిషిని దేవుడు ఎలా సృష్టించేడా అని, ఇంత విశాల హృదయాన్ని ఇంత చిన్న శరీరంతో ఎలా ఇమిడ్చేడా అని, ఈ దీనురాలి జాతకంలో ఇంత నిధిని దేవుడు ఎలా దాచేడా అని చూస్తున్నాను" అంటూ ప్రేమాతిశయంతో అతని చెయ్యి తన చేతుల్లోకి తీసుకొని మృదువుగా చుంబించింది.

"ఏమిటే పిచ్చివన్ను ?" ఆర్ద్ర హృదయంతో ప్రశ్నించేడతను.

"నాకీరోజు పిచ్చే ఎక్కింది. నా కదే ఎంతో సంతోషంగా ఉంది..... ఏమండీ ! మిమ్మల్ని నా ప్రాణం కంటె ఎక్కువగా ప్రేమిస్తున్నానంటే నమ్ముతారా ?"

"నేనది గుర్తించేను అనసూయా!" ఆమె చెదరిన జుట్టు సవరిస్తూ అన్నాడతను.

కొంచెంసేపు ఇద్దరూ మాట్లాడలేదు.

"ఏమండీ !" ఉన్నట్టుండి పిలిచింది అనసూయ.

"ఊఁ!" అన్నాడతను.

"నేనొక్కమాట అడుగుతాను చెప్తారా?"

"అడుగు."

"మన పెళ్లిముందు మీరో అమ్మాయిని చూసి వచ్చేరని విన్నాను. చాలా అందంగా ఉంటుందిట. మీకెప్పుడైనా గుర్తుకు వస్తుందా !"

"నీకు నిజంగానే పిచ్చెక్కింది. ఏమిటీ యక్షప్రశ్నలు ? ఇంకోటేదయినా మాట్లాడు."

"ఇది ఒక్కటే చెప్పండి !" బతిమాలుతున్నట్టుగా చూసింది అతనివైపు. ఒక్క క్షణం అతడేమీ మాట్లాడలేకపోయాడు. అతనికి అబద్ధం చెప్ప బుద్ధికాలేదు.

"కొత్తలో అప్పుడప్పుడు గుర్తుకు వస్తూండేది. కాని నీ ఆత్మ సౌందర్యాన్ని చూస్తూ నేనామెను మరచిపోగలిగేను..... అయినా అనసూయా! భగవంతుని సృష్టిలో సౌందర్యానికి అంతమేలేదు. ఒకటి రూపములో ఉంటే ఒకటి భావంలో ఉంటుంది. అత్యాశతో మనం దాని

వెనుక పరుగుపెడుతూంటే ఒకదానికి మించింది మరొకటి కనబడుతూనే ఉంటుంది. ఒక్క మనిషికి అన్ని సౌందర్యాలనూ అనుభవించగల శక్తీ, హక్కూ లేవు కూడా. అలా పేరాశతో తీరనిదాహం తీర్చుకుందామనే మనిషికి అసంతృప్తే మిగులుతుంది."

"అసలు మీ అంతటి వెర్రివాళ్లెవరూ ఉండరు. తప్పుచేసిన మనిషి దాన్ని తప్పించుకు తిరుగుతూంటే ఎవరైనా కావాలని నెత్తిన రుద్దుకుంటారా ? అంత అందమైన అమ్మాయిని వదులుకుంటారా ?" అభం శుభం తెలియని చిన్న పిల్లాడులా కనిపిస్తున్నా డతను ఆమె కళ్లకు.

"నువ్వీ మాటలు మానకపోతే నేను వెళ్లిపోతాను." అతను లేవబోయాడు.

"అమ్మో ! కొంచెంసేపు కూర్చోండి!" అతని చేయి గట్టిగా పట్టుకుం దామె. అతను లేవలేకపోయాడు. తిరిగి ఆమె కళ్లనిండా నీళ్లు నిండిపోయాయి.

"ఏమండీ ! మీకు చేసిన అన్యాయానికి దేవుడు నన్ను క్షమిస్తాడా ?" కన్నీళ్లు తలగడమీదికి జారిపోయాయి."

ఆమె మానసిక పరిస్థితి అర్థమైం దతనికి.

"నిన్ను క్షమించాల్సిన అవసర మేముంది అనసూయా ? నిన్ను విడిచి నేను బ్రతగ్గలనా ? నన్నింక చిత్రవధ చెయ్యకు కదా ! ఒక్కసారి నవ్వు" ఆమె ముఖం దగ్గరగా ముఖంపెట్టా డతను.

ఎండా వానా కలిసినట్లు నవ్విందామె. అతని చేతిని చెక్కిలి కాన్చుకుంది.

"నే నింటికి వచ్చేస్తానండి !" అంది ఉత్సుకపడింది.

"ఇదేమిటి మళ్లీ ?"

"నేను మిమ్మల్ని విడిచి ఉండలేను. ఒక్క క్షణం కూడా ఉండలేను. ఎప్పుడూ మీ ముఖంలోకి చూస్తూ మీ మాటలు వింటూ ఉండాలనిపిస్తూంది." రెప్పవాల్చకుండా అతనివైపు చూస్తూంది.

"దానికేం భాగ్యం. ఇప్పటికి రెండు మూడు రోజులు ఇక్కడ ఉండడం అవ

మనం. తప్పేదు" అని పొద్దున్నగా బాగున్నావు కాదా ?" అన్నా డతను పిల్లవాడి కేసి నవ్వుతూ చూస్తూ.

ఆమె ఇంకా అతని ముఖంలోకే చూస్తూంది. నిష్కల్మషమైన అతని ఆనందం, అసూయ స్వార్థాలకు మించిన అతని చిరునవ్వే ఆమెకు అనంత సముద్రంగా కనిపించేయి.

రామమోహనరావు వివాహంతోనే అతనికీ తండ్రికీ మధ్య పూడని అగాధం ఏర్పడిపోయింది. అతనెంత ప్రయత్నించినా తండ్రి అతనికి సన్నిహితం కాలేదు. దానికోసే ఎంతో బాధపడుతూన్న అతనికి తల్లిదండ్రుల ఆకస్మిక అకాలమరణం తట్టుకోలేని దెబ్బయింది. ఏదో అసంతృప్తితోనే బ్రతికినన్నాళ్లూ కాలం గడుపవలసి వచ్చిందని, వారిని సుఖపెట్టే అదృష్టం తనకు లేకపోయిందని ఎంతో వాపోయేవాడు.

అది చాలదన్నట్లుగా రఘుకు నాలుగేళ్లు వెళ్లకుండానే, ఒకనాడు నోరువిప్పి మాటాడలేని పరిస్థితిలో, కళ్లు విప్పి చూడలేని పరిస్థితుల్లో మశూచి వార్డులో కుళ్లిపోయిన అనసూయ శరీరం శ్వాస పీల్చడం మానివేసింది. వార్డులోంచి ఆమె శవం బయటకు తెస్తూంటే వెనకాలే నెరిసిన జుట్టుతో, విరిగిన మనస్సుతో పిచ్చివాడులా బయటకు వచ్చేడు రామమోహనరావు.

ప్రపంచంలో ప్రతీ వస్తువుమీదా అసహ్యం కలిగింది రామమోహనరావుకు. దేవుడు తనకు చేసిన అన్యాయానికి నిరసనగా రెండోపెళ్లి మాట అసలు తలపెట్టలే దతను. ఆ పరిస్థితుల్లోనే అతన్ని స్వాతంత్ర్యోద్యమం ఆహ్వానించింది. ఫలితంగా రెండుసార్లు జైలుకు వెళ్లాడు. సున్నితమైన సిల్కు దుస్తుల్లోంచి ముతక ఖద్దరులోకి దిగింది అతని శరీరం. బిగపట్టిన కోరికలతో, తీరని కోరికల కలలతో అయ్యో ఇవి కలలేనా అనే నిట్టూర్పులతో దొర్లిపోయింది కాలం ఇరవై సంవత్సరాల మేరకు.

రామమోహనరావు .... కాదు .... రావు గారి తల యాభయి ఏళ్లు నిండకుండానే ముగ్గుబుట్టయిపోయింది. ఆస్తంతా దేశసేవతో కరిగిపోయి నాలుగెకరాల మాత్రం మిగిలింది. రఘు బి. ఎస్. సి లో చాలా మంచి మార్కులతో వచ్చినా పైకి చదివించడానికి భూమి అమ్మడం తప్ప మరో ఉపాయం లేకపోయింది రావుగారికి. కాని రఘు దానికి ఒప్పుకోలేదు.

"అవకాశం వచ్చినప్పుడే చదువుకోవచ్చు నాన్నా, భూమి అమ్మడం నా కిష్టంలేదు. ప్రస్తుతం నేను చదవను." అంటూంటే కంట తడి పెట్టకుండా ఉండలేకపోయారు రావుగారు.

నాలుగేళ్లనుంచి రఘు ఎ.జి'స్ ఆఫీసులో పై తరగతి గుమాస్తాగా ఉంటున్నాడు. రాత్రి కాలేజీలో చదివి 'లా' మొదటి తరగతిలో పూర్తిచేశాడు. తండ్రిని వచ్చి తన దగ్గర కొన్నాళ్లుండమని ఉత్తరాలు వ్రాయగా వ్రాయగా చివరకు బయల్దేరి వెడుతున్నారు రావుగారు రఘు దగ్గరికి.

* * *

బెజవాడ స్టేషను వచ్చింది. రావుగారికి కాళ్లు తిమ్మిరెక్కినట్లయింది. ఒక్కసారి లేచి నుంచున్నారు. పైన చూస్తే బెర్తంతా ఖాళీ అయిపోయింది. రెండు చిన్న పెట్టెలు ఒక్క సంచీ మాత్రం ఎవరివో ఉన్నాయి. తన బెడ్డింగు విప్పి బెర్తుపై పక్క పరిచేరు రావుగారు. ఆవులిస్తూ పై కెక్కేరు. క్రిందికి చూస్తూ పండుకున్నారు.

సీతామహాలక్ష్మి సంచిలోంచి పొట్లాం తీసి విప్పింది. పూరీలున్నాయి అందులో.

"ప్రకాశం ! ఇంద ! ఇవి తిను." అని పూరీలు తుంచి పంచదారతో అతనికి తినిపిస్తూంది.

రావుగారు ఆమె కదలికలను నిశితంగా పరిశీలిస్తున్నారు. ఆమె చేసే ప్రతి పనిలోనూ ఆమె ప్రతీ కదలికలోనూ సౌందర్యం ఉట్టిపడుతూంది.

పిల్లవాడు తిన్న తరువాత మిగిలినవి తను తిని మరచెంబులో మంచినీళ్లు పిల్లవాడికి త్రాగించి తను త్రాగింది.

నిర్మల
ఆయుర్వేదిక్
టాయిలెట్ సబ్బు
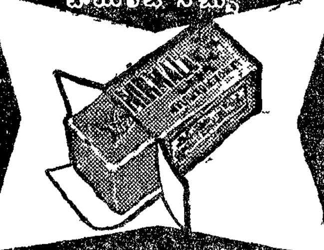
అన్నిచర్మవ్యాధులను పోగొట్టి
చర్మమును ఆరోగ్యముగాను,
పరిశుభ్రముగాను వుంచును
తయారుచేయువారు:
నిర్మల కెమికల్స్, కొచ్చిన్-2

విజయంట్స్. ప్రగతి ఏజన్సీస్, విజయవాడ—1

ఒత్తుగా మెత్తగా నిగనిగలాడే
సుదీర్ఘ కేశ సంపదకు
కేశవర్ధిని
పెట్టింది పేరు
కొబ్బరినూనెతో తిరిగి కలప
నవసరంలేకుండా వాడడానికి
కేశవర్ధిని
రెడీమిక్స్‌డ్ హెయిరాయిల్

కేశవర్ధిని ప్రొడక్ట్స్,
మద్రాసు-14.

చివరకు మిగిలింది!

"అమ్మా ! మనం హైదరాబాదులోనే ఉండిపోతామా ?" పిల్లవాడడుగుతున్నాడు.

"ఓ నెల ఉండి మళ్ళీ వచ్చేద్దాం" అంటూందామె అతని ముఖంపై పడిన జుట్టును వెనక్కి తోస్తూ.

"తిరిగి వచ్చేటప్పుడు మనం మన కొత్త కారులోనే వస్తామా !"

"ఏమో ! అది బొంబాయినుంచి రావాలిట. వచ్చిందో లేదో ! వస్తే కారుమీదే వద్దాంలే !"

"మరి నాన్న కారు నడపడం ఎప్పుడు నేర్చుకున్నాడమ్మా !"

"ఈపైన నేర్చుకుంటారు. నువ్వూ నేర్చుకుందువుగాని మరి, అన్నయ్యలా బాగా చదువుకుంటే" పిల్లవాడి బుగ్గలు సంతోషంతో మెరిసేయి.

బెజవాడలో బండి కదిలింది. కుదుపుకు మెల్లగా రావుగారి కళ్ళు మూతలు పడ్డాయి.

రావుగారి భుజంమీద చేయి పడ్డట్టయింది.

"ఎవరు ?" ఉలిక్కిపడి కళ్ళు తెరిచేరు రావుగారు

"ఉష్ ! గట్టిగా మాట్లాడకండి. అందరూ పడుక్కున్నారు. లేస్తారు." సీతామహాలక్ష్మి మెల్లగా రావుగారి ప్రక్కలో కూర్చుంటూ అంది.

"సీతా!" రావుగారి కళ్ళు ఆనందాశ్చర్యాలతో వెలిగేయి.

"ఊఁ !" అంటూ మత్తుగా ఆయన మీదకు వంగింది సీతామహాలక్ష్మి.

"ఆశ్చర్యంగా ఉంది కదూ ! మీ మనస్సులో ఆలోచనలన్నీ నెమరు వేసుకున్నారు గాని మిగిలినవాళ్ళకూ మనసులుంటాయనీ, వాళ్ళకు ఆలోచన లుంటాయనీ తోచలేదా ?" ఆమె నవ్వు రావుగారికి కన్నులపండువ చేసింది.

"ఆనాటి నుంచి ఈనాటివరకూ నన్ను గుర్తుపెట్టుకున్నావా సీతా ?"

"మన పరిచయం కాలంతో మాసిపోతుందా ?"

"కాని కాలంతో నీ స్మరణ తప్ప మిగిలినవన్నీ మాసిపోయాయి సీతా నా జీవితంలో!" రావుగారి కళ్ళు అశ్రుపూరితాలయ్యాయి.

"మీరు కంట తడిపెడితే నేను చూడలేను. పాతవి మరచిపోండి ! ఇప్పుడు నేను వచ్చేనుగా !" సీతామహాలక్ష్మి తన పైట కొంగుతో ఆయన కళ్ళు తుడిచింది. మృదువుగా ఆమె పెదవులు ఆయన పెదవులకు తగిలించింది. ఆమె ఎత్తయిన మెత్తని హృదయం ఆయన హృదయానికి మెత్తగా ఆనుకుంది.

"ఈ జన్మ చివరివరకూ నన్ను విడువకుండా ఉంటావా సీతా ?"

"మీరే నేను. నేనే మీరు. మన కింక ఎడబాటులేదు."

"సీతా !" పరవశంతో రావుగారు నరాలు తెగిపోయేంత బిగువుగా కౌగిలించుకున్నారు.

పడిపోతున్నట్లనిపించి చేతి కందింది గట్టిగా పట్టుకున్నారు రావుగారు కళ్ళు తెరచి చూసేరు. బెర్తుకు బిగించిన గొలుసు చేతిలో ఉంది. మళ్ళీ కళ్ళు నలుపుకు చూసేరు ఏది సీత ? ఏవి ఆమె పెదవులు ? గొలుసును చుంబించిన ఎన్ను బాధగా లాగుతూంది. "ఈ ఇనుపగొలుసేనా నా చేతుల్లో ఇమిడింది ? సీత శరీరం కాదా ? అంతా కలేనా ".

రావుగారి మనస్సు దుఃఖపుటగాధాలోకి తూలిపోయింది.

"ఏమిటీ పాడు ఆలోచనలు ? ఆమె పరపురుషుని భార్య ! ఇదేనా నీ నీతి ?" అంతరాత్మ హెచ్చరించింది రావుగారిని. ఆయన మనసు బాధగా మూలిగింది.

"నే నామెతో మాటాడలేదు చేతో మాటాడమనలేదు. దేవుడిచ్చిన కళ్ళతో కనీసం నాకా సుందర దృశ్యాన్ని చూసేందుక్కూడా అధికారంలేదా ? ఏళ్ళతరబడి ఎండిపోయిన నా బ్రతుకీనాడు ఆమె దర్శనంతో పన్నీటిజల్లులా తలెత్తింది. కళ్ళూ చెవులూ మూసుకొని కూర్చోడమే నీతయితే నాకా నీతి వద్దు. నేను అవినీతినే !

నన్ను మాటాడించకు. ఆమె రూపం నా హృదయంలో ప్రతిష్ఠించుకోనీ ! ఆ సుందర స్వరూపాన్ని ఆరాధించనీ ! నన్ను నేను మరచిపోయి ఒక్కసారి ఆమె పాదాల ముందు సాగిలపడనీ ! వాస్తవ జీవితంలో పొందలేని ఆనందాన్ని కనీసం.... కనీసం .... ఒక్క ఊహలోనైనా చవి చూడనీ !" దీనాతిదీనంగా విలపించింది ఆయన మనస్సు.

రావుగారు తెగువగా క్రిందికి చూసేరు మళ్లీ.

పెట్టెలో అందరూ నిద్రపోతున్నారు. ఆమె కూడా నిద్రపోతూంది కిటికీకి తల వాన్చుకొని పరవశించిన ప్రణయదేవతలా. నీలిరంగు ఎల్రక్ట్రిక్ బల్బు కాంతిలో విశాలమైన కనురెప్పలు సుకుమార పుష్ప దళాల్లా ఉన్నాయి. ఎర్రని చెక్కిళ్లపై ఎగురుతూంది చెదరిన జుట్టు. తెల్లని మెడ కాంతివంతంగా ప్రకాశిస్తూంది..... రావుగారి మనస్సు సలసలా కాగుతూంది.

గాలికి ఆమె పైట మెల్లగా క్రిందికి జారిపోయింది. నాలుగైదు పేటలున్న గొలుసు, బంగారు పుస్తెల తాడు ఎత్తుల మీద వంకరగా సర్దుకొని వ్రేలాడుతున్నాయి. వెంటనే ఆయన దృష్టి ఆమె భర్తమీదకు పోయింది. "ఆ బంగారు పుస్తె కట్టి ఆమె సౌందర్యం తనది అని ముద్ర వేసుకున్న ఆ అదృష్టవంతుడెవరు ? ఇన్ని సంవత్సరాల నుంచీ రోజూ ఆమె అందాన్ని అనుభవిస్తూన్న అతవెంత అదృష్టవంతుడు?" రావుగారి మనస్సులో ఏదో అసూయ తలెత్తుతూంది. కళ్లెం తెగిన గుర్రాల్లా ఏవో కోరికలు ఆయనకు అందకుండా పరుగెడుతున్నాయి.

"ఆమెకూ తనకూ మధ్య దూరం మూడడుగులు ! ఒక్కసారి ఆ గులాబి పెదవులను స్పృశిస్తే ! ఒక్కసారి ఆమెను కౌగలించుకుంటే ! ఒక్కసారి ఆ నల్లని హృదయోన్నతాల మధ్య తన ముఖం దాచుకుంటే !" రావుగారు గుర్తుపట్టలేని ఉద్రేకంతో అసహాయంగా తల గొలుసుకేసి కొట్టుకున్నారు.

"అబ్బా !" అలసిపోయిన ఆయన మనస్సుపై ఆయనకే అసహ్యం వేసింది. బలవంతాన రెండోవైపు తిరిగేరు రావుగారు.

"తక్కువ సామానుతో ప్రయాణం ఆనందకరం." అని ముద్రించిన అక్షరాలను చూస్తూ ఆమెను మరచిపోడానికి ప్రయత్నించేరు. ఒక్కొక్క అక్షరమే పట్టి పట్టి చదువసాగేరు కళ్లు వాటిమీద నిల్పి. కాని మనస్సుకు ఆమే కనబడుతూంది.

రావుగారు బెర్తు దిగేరు. ఆమె ముందు సీటులో కూర్చున్నారు ఆమెనే చూస్తూ.

రాత్రంతా చక్కని సినిమా చూస్తున్నట్లు గడచిపోయింది. పలుదోము పుల్ల తీసుకొని కిటికీ దగ్గర కూర్చున్నారు రావుగారు.

ఆకుపచ్చని దృశ్యాలు దూరంగా తిరుగుతున్నాయి ఆయన మనస్సులోని గతంలాగే. ఎందుకో తనలాంటివాళ్లు ఈ ప్రపంచానికంతకూ బహిష్కృతు అనిపించింది. రావుగారికి.

సీతామహాలక్ష్మి ముఖం కడుక్కొని వచ్చి తన సీట్లో కూర్చొని కుంకుమ దిద్దుకుంది. రావుగారు కూడా వెళ్లి ముఖం కడుక్కొని వచ్చి కూర్చున్నారు. ఆమె బయటకు చూస్తూంది.

హైదరాబాదు దగ్గర అవుతూన్న కొలదీ రావుగారిలో ఆందోళన ఎక్కువవుతూంది.

"ఆమె ఒక్కసారి తనవైపు చూడకూడదూ ! ఒక్కమాట తనతో మాట్లాడకూడదూ ? .... ఆమె మరచిపోయింది తనను ! అసలు చూసిందో లేదో! అయినా ఆమె ఎందుకు గుర్తు పెట్టుకోవాలి ? ఆమె అత్యంత సౌందర్యవతి కనుక తానా సౌందర్యాన్ని ఆరాధించేడు కనుక గుర్తు పెట్టుకున్నాడు. తనకేముంది ? అదీకాక ఆమెకేం లోటు. ముచ్చటగా ముగ్గురు సంతానం ! పెద్దకొడుకు ఇంజనీరు ! భర్త కారు కొనగలిగిన స్తోమత కలవాడు. తీరని కోరికలు పేరుకొంటూన్న జీవితం తనది. కోరిక కలుగకుండానే అనుభవించి ఆనందిస్తూన్న జీవితం ఆమెది..."

వచ్చేది హైదరాబాదు స్టేషను అన్నారెవరో. సీతామహాలక్ష్మి కొంచెం కంగారుగా సామానులన్నీ సర్దుకొని కూర్చుంది. రావుగారు కూడా బెడ్డింగు చుట్టుకుందామనుకున్నారు. స్టేషను దగ్గర కొస్తూన్న కొలది ఆమె సాన్నిధ్యం మరీ విలువైనదిగా కనిపిస్తూంది ఆయనకు. లేచి బెడ్డింగు చుట్టుకుంటేనే ఆమెను కొంతసేపు చూడడానికి వీలుండదని అలాగే కూర్చున్నారు. ఆ ప్రయాణం అంతమే కాకూడదనిపించింది రావుగారికి. కాని పదిహేను నిమిషాలు ఒక్క నిముషంలోనే గడిచిపోయాయి.

హైదరాబాదు స్టేషను వచ్చేసింది. రైలు ఆగిపోయింది. ఆమె కంగారుగా లేచి "ప్రకాశం! నాన్న కనబడతారేమో చూడు!" అంది. గాలికి ఎగిరిన ఆమె పైట కొంగు రావుగారి ముఖాన్ని కప్పివేసింది. ఆయనకు ఆమెను ఆలింగనం చేసుకున్నట్లే అనిపించింది. ఆ పైటకొంగు స్పర్శలోనే ఆయన పరవశించిపోయారు. ఆమె కొంగుతీసి ప్రక్కకు దోపుకుంది. ఆమె సిగలోంచి వాడిపోయిన రెండు మల్లె పూవులు రావుగారి ఒడిలో రాలేయి. ఆయన హృదయం ఏదో ఆనందంతో పొంగిపోయింది. మహాప్రసాదంలా ఆ రెండు ఎండు పూవులూ చేతుల్లోకి తీసుకొని వాటిలో దేవలోకంలోని పారిజాత పరిమళాల్ని చవిచూసేరు.

"నాన్నా !" అంటూ రఘు పెట్టెలోకి వచ్చేడు రావుగార్ని చూపి. రావుగారి దగ్గరకు రాబోతున్న రఘును సీతామహాలక్ష్మి ప్రక్కగా చూసి "కృష్ణా ! నాన్న కూడా వచ్చేరా !" అంటూ అతని ముఖం రెండు చేతులతోనూ తనవైపు తిప్పుకొని తెల్లబోయి అలాగే చూస్తూ నిల్చుండిపోయింది. రఘు కూడా ఆమెను చూసి స్తబ్దుడై నిలబడిపోయాడు. రావుగారు ఈ దృశ్యాన్ని చేష్టలు దక్కి చూస్తున్నారు.

"అమ్మ ఇక్కడ ఫస్టు క్లాసు పెట్టెలో ఉంది నాన్నా !" అన్న కంఠం విని ఆమె అటు తిరిగింది. "అన్నయ్యా !" అంటూ

ఆమె కొడుకు పరిగెత్తుకెళ్ళేడు కిటికీ దగ్గరకు.

ఆమె భర్తను చూడాలనే కుతూహలంతో రావు నో అడుగు ముందుకేశారు.

"సీతా! నిన్ను సెకండ్‌క్లాసులో రమ్మంటే ఇందులో వచ్చేవేం ?"

"ఇదీ బాగానే ఉంది లెండి. ఎటూ కాకుండా వాళ్ళ కెందు కింత డబ్బు పొయ్యడం !"

"మొత్తానికి నీ గుణం పోగొట్టుకున్నావు కాదు." లోపలకు వచ్చేడు ఆమె భర్త.

"ఎవరతను ? ఎక్కడో చూసినట్లుంది ? అదే నవ్వు ! అదే మాట !"

రావుగారి గుండెలు చీల్చినట్లయింది. కళ్ళు చీకట్లు కమ్మేయి.

"మధూ ! నువ్వా చివరకు నా అదృష్ట దేవతను తన్నుకొనిపోయింది? నువ్వా ఈ సౌందర్య దేవతను పాలిస్తూన్నది ?" మబ్బు రంగు టెరిలిన్ సూట్‌లో మధు ఇంకా యువ్వనాన్ని కోల్పోయినట్లు లేడు. మధు చేయి ఆసరాగా సీతామహాలక్ష్మి పెట్టె దిగింది.

"ఇంకా బెడ్డింగేనా చుట్టుకోలేదు. అలా నిలబడ్డావేమిటి ? దిగు నాన్నా !" రఘు బెడ్డింగు దగ్గర కెళ్ళాడు చుట్టడానికి.

రఘు వెనుక రావుగారు పెట్టె దిగేరు.

ఆయనకు జరిగిన దృశ్యం చటుక్కున జ్ఞప్తికి వచ్చింది. చూస్తే రఘుకూ,

చివరకు మిగిలింది!

కృష్ణకూ, మధుతో చాలా పోలికలు కనబడ్డాయి.

"ఆనాడు నీ నోటికొచ్చినట్లు మాట్లాడేవు. ఈరోజు కన్నతల్లి కూడా భ్రమపడేంతగా రఘుతో ఉన్న నీ పోలికల నేమనగలన్ మధూ !" దెబ్బతిన్న పిచ్చుకలా మనసులో అనుకొని ముందుకు నడిచేరు రావుగారు.

మధు కూలీలను పిలచేందుకు వెడుతూంటే అని ... రావుగారికి తగిలి మల్లెపూవులు క్రింద పడిపోయాయి. ఆత్రుతగా రావుగారు వాటిని తీసుకొనే అంతలో అవి విసురుగా నడుస్తూన్న మధు ఎంబాసడర్ 'షూ' కు అతుక్కుని పోయాయి. రావుగారి హృదయాన్ని పిండేసినట్లయింది. కళ్ళనిండా నీళ్ళు నిలచేయి. కన్నీటిపొరల్లోంచి కళ్ళు కనబడక నిలబడి కళ్ళజోడు తీసి కళ్ళు తుడుచుకున్నారు.

"అదేమిటి నాన్నా !" అన్నాడు బెడ్డింగుతో ప్రక్కనే నడుస్తూన్న రఘు.

"ఏంలేదు. కంట్లో నలుసు పడింది." అన్నారు రావుగారు కళ్ళు తుడుచుకుంటూ.

రావుగారు రఘుతో స్టేషను బయటకు వచ్చేరు. మధూ, సీతామహాలక్ష్మి, పిల్లలూ స్టేషను ముందున్న నీలిరంగు కొత్త కారు ముందు ఆగేరు. పిల్లలు ముందు సీట్లో కూర్చున్నారు. వెనుక సీట్లో మధు కూర్చొని చేయి చాచగా సీతామహాలక్ష్మి ప్రక్కను కూర్చుంది. సామాన్లు వెనకాల పెట్టగానే మెత్తగా కారు కదిలిపోయింది. మధు ముఖందగ్గర ముఖంపెట్టి సీతామహాలక్ష్మి నవ్వుతూన్న దృశ్యం కారు వెనుక అద్దంలోంచి కనబడుతూంది. సడెన్‌గా సూర్యకిరణాలు అద్దంమీద పడి రావుగారి కళ్ళల్లో పొడిచేయి.

"మధు చేసిన పాప ఫలాన్ని నేను అనుభవిస్తూన్నాను. నా అదృష్టాన్ని అతడు అందుకొని ఆనందిస్తూన్నాడు. ఇదేమి న్యాయం ప్రభూ ! ఈ ఆరనిమంటలను నే నెలా భరించను ? నేను చేసిన ఏ తప్పుకు నాకీ శిక్ష భగవాన్ !" రావుగారి హృదయంలో అణగని తుఫాను లేచింది. తండ్రి కళ్ళల్లో కన్నీళ్ళు చూసి బెదిరిపోయి ఏమీ అర్థం కాక "ఏమయింది నాన్నా ?" అన్నాడు రఘు. దుఃఖంతో బిగిసిపోయిన గొంతులోంచి మాట పెగలక, సానుభూతి లభించక ఆవేదనతో గుటకలు మింగేరు రావుగారు. రెండు మరి వేడి కన్నీటి చుక్కలు, ఆ ఆదర్శవ్యక్తి, ఆ దేశభక్తుడు .... కాదు .... ఆ దైవోపహతుడి ముతక ఖద్దరు లాల్చీపై పడి ఇంకిపోయాయి విధి చేతిప్రేవాలులో ఇంకిపోయిన అతని ఆదర్శాలులాగే.

"నాకు చెప్పు ! ఏమయింది నాన్నా ?" అన్నాడు రఘు. రావుగారి పరిస్థితికి ఆందోళనపడుతూ.

"ఎవరికి ఏమని చెప్పాలి ? ఎవరేమి చేయగలరు ?" అనుకుంటూనే "నా జీవితంలో చివరకు మిగిలింది నువ్వే రఘూ !" అమాంతం మధు చిహ్నమైన రఘును కౌగలించుకుంటూ ఆక్రోశించారు రావుగారు బాధగా కళ్ళు మూసుకొని. ●